

Posudek oponenta diplomové práce

Autor, název, místo, rok, rozsah práce, vedoucí práce:

Kyliášová, Sandra: Ve stínu Lidic. Srovnání proměn paměti obcí vyhlazených v období Protektorátu Čechy a Morava. Praha, 2019, 122 stran včetně příloh, vedoucí práce doc. PhDr. Jiří Hnilica, Ph.D.

Hodnotící kritéria

	splňuje	splňuje z větší části	splňuje z menší části	nesplňuje
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.			X	
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.			X	
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu .		X		
Struktura práce je vyvážená a logická.		X		
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .		X		
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .		X		
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .		X		
Autor správně cituje .		X		
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	X			
Autor pravidelně konzultoval s vedoucím práce				

Celkové hodnocení (slovně)

Bc. Sandra Kyliášová si za téma diplomové práce zvolila obce vyhlazené nacisty na území Protektorátu Čechy a Morava, které stojí ve stínu dvou neznámějších, tedy Lidic a Ležáků. Zaměřila se na Zákřov, Javoříčko, Ploštinu, Prlov a Vařákovy Paseky s tím, že se pokusí vysledovat, jak se proměňovalo vnímání těchto vypálených vesnic jako míst paměti. Jsem bohužel přesvědčen, že tento záměr se autorce ne zcela podařilo naplnit.

V úvodu se autorka věnuje teoretickému vymezení pojmu místa paměti. Odkazuje na zakladatele tohoto historiografického směru, který je v současné době poměrně populární v Západní Evropě, a zmiňuje též pojetí českého historika Miroslava Hrocha. Pomineme-li, že autorka nezmiňuje některé klíčové práce v češtině k tomuto tématu, které se týkají právě období druhé světové války (např. dle mého názoru průkopnický sborník česko-německé komise historiků *Diktatura – válka – vyhnání* z r. 2007), nemohu se zbavit dojmu, že autorka nedokáže s konceptem míst paměti v dalším textu pracovat. Z několika pasáží její práce jsem nabyl dojmu, že si plete pojem „místo paměti“ s pojmem „paměť místa“, respektive že tyto pojmy považuje za synonyma.

Po teoretickém úvodu následuje faktografická část, kde se autorka snaží popsat historické souvislosti vypálení jmenovaných obcí. Tuto pasáž považuji za poměrně zdařilou, nicméně autorka zde často místo odborné literatury čerpá z internetových zdrojů. Necituje tak kupříkladu ani starší, ani novější literaturu o partyzánském hnutí v protektorátu (mám na mysli knihy autorů jako Jan Gebhart, Oldřich Sládek nebo Jan Tesař). Studium prací těchto historiků by získala odpovědi na některé otázky, ke kterým ji přivedla četba článků amatérských historiků na internetu. Studium odborné literatury by se autorka též dozvěděla, že příslušník SS Max Rostock, o jehož soudu píše na straně 81 (a chybně jej dle článku v novinách označuje za „Rozstocka“), byl přes svoji aktivní účast na vyhlazení Lidic komunistickým režimem omilostněn a vypovězen do Západního Německa, jelikož podepsal spolupráci se Státní bezpečností.

Následující část práce představuje rozbor dosavadní literatury, a to jak odborné, tak popularizační. To je samozřejmě obvyklá součást odborných historických prací, nicméně se nemohu zbavit dojmu, že autorka z tohoto rozboru mohla vytěžit více a poukázat na ideologizaci témat, jako bylo partyzánské hnutí v době komunistického režimu a jeho „demýtizace“ po roce 1989. Nejvíce se to nabízí v případě Javoříčka, kde existují i názory, že celá tragédie byla způsobena osobními, a nikoliv politickými záležitostmi. Možná měla autorka zvolit jiný přístup a nežli po jednotlivých publikacích postupovat po obdobích (padesátá léta, šedesátá léta, normalizace, období po pádu komunistického režimu). Nelze totiž přehlédnout, že některé informace z předcházející kapitoly se opakují. Autorka se kupříkladu vůbec nezamýšlí nad skutečností, že Vojtěch Holeček, autor nejvíce ideologické interpretace zmíněných událostí z počátku padesátých let, byl o 15 let dříve poslancem za Národní sjednocení, tedy seskupení

označované komunisty již ve třicátých letech za „fašistické“. Nepředstavovalo jeho ideologické psaní v padesátých letech určité „odčinění hříchů“?

V případě Ploštiny, Prlova a Vařákových Pasek ale autorka pomíjí některé stěžejní publikace. Mám na mysli knihu *Hyeny* Jaroslava Pospíšila, která vyšla v několika vydáních a vyvolala určité kontroverze a kritiku, jelikož za viníky tragédie těchto obcí označovala osoby spojené s poválečnou KSČ. Další důležitou publikací k tomuto tématu je kniha novináře Ludka Navary *Smrt si říká Tutter* (2002), která s poukazem na román Ladislava Mňačka sleduje životní příběh muže, jenž se stal jedním z předobrazů mýtického Engelchena. Domnívám se, že tyto publikace neměly být autorkou opomenuty. Jsem přesvědčen, že polemiky kolem Pospíšilovy knihy jsou pro vnímání příběhu Ploštiny v kolektivní paměti české společnosti důležitější nežli internetové články, které autorka analyzuje v poslední části své práce. Na druhou stranu si uvědomuji, že zvolené téma práce je poměrně široké a jeho zpracování bylo patrně nad rámec rozsahu diplomové práce.

Práce je psána poměrně čtivým jazykem, autorka se však nevyhnula některým pravopisným chybám. Taktéž citace nejsou v některých případech jednotné a některé poznámky pod čarou působí lehce nadbytečně (například výklad o vyznamenáních, převzatý z internetových zdrojů). Rád bych také odpověděl na otázku, kterou si autorka opakovaně klade, a sice proč jsou Lidice v kolektivní paměti známější nežli další vypálené obce. V případě Lidic je odpověď jednoduchá – jednalo se o první obec, jejíž zničení nacisté sami oznámili a Lidice se tak staly symbolem (a místem paměti) již v době protektorátu.

I přes výše zmíněné připomínky jsem přesvědčen, že práce Bc. Kyliášové splňuje požadavky kladené na diplomové práce a doporučuji ji k obhajobě.